

**SCHU
MAN**

**Polska
Fundacja
im. Roberta
Schumana**

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

Pandemia

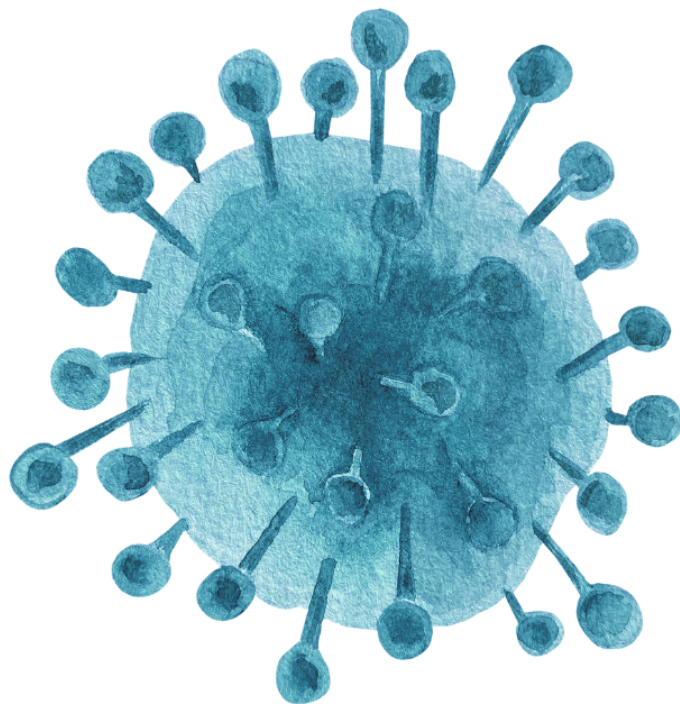

Cele zajęć

- refleksja nad przyczynami powstawania takich zjawisk, jak pandemia w tym współczesnych, globalnych współzależności,
- indywidualna refleksja nad doświadczeniem pandemii,
- przyjrzenie się innym pandemiom w przeszłości i skonfrontowanie ich ze współczesnością,
- wskazanie i zrozumienie skutków pandemii na poziomie społecznym i indywidualnym,
- analiza zalet i ryzyka rozwiązań problemu pandemii zaproponowanych przez Unię Europejską.

Uwagi metodyczne dla osoby prowadzącej

Jest to jeden z 6 scenariuszy w tym zestawie. Każdy z nich zawiera kilka propozycji ćwiczeń, do zastosowania na różne sposoby przez osobę prowadzącą (w oparciu o warunki w jakich pracuje oraz potrzeby swoje i grupy). Można zrealizować wszystkie opisane ćwiczenia w zaproponowanej przez nas kolejności lub ją zmienić. Można też wybrać tylko jedno czy dwa ćwiczenia i dodać inne własne aktywności. Wszystkie opisane metody można modyfikować.

Każdy ze scenariuszy rozpoczyna to samo ćwiczenie pokazujące wpływ różnych elementów na siebie, ponieważ wszystkie poruszane tematy dotyczą współzależności we współczesnym świecie.

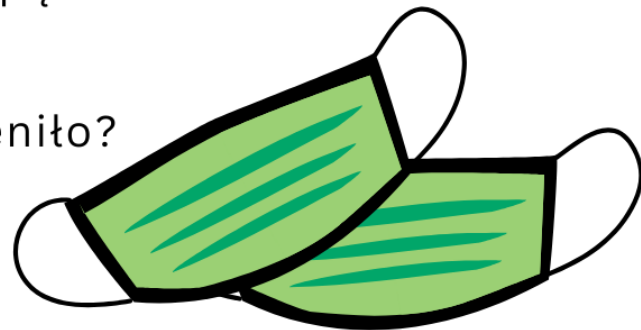
1 Współzależności globalne

JAKO WPROWADZENIE DO ROZMOWY O PANDEMII

Ćwiczenie ma pokazać, jak działają współzależności. Zmiana nawet jednego elementu w systemie powoduje, że wszystkie inne muszą się do tego dostosować. Dotyczy to zarówno zależności na poziomie indywidualnym, jak i globalnym (zmiany na jednym kontynencie czy w jednym kraju mogą spowodować zmiany na całym świecie. Takim czynnikiem jest pandemia).

Do zrealizowania tego ćwiczenia potrzeba jest jedynie przestrzeń. Osoba prowadząca prosi uczestniczki/uczestników, aby stanęli w jednej przestrzeni (np. na środku sali). Następnie każda osoba ma wybrać w myśli, bez wskazywania, dwie inne w grupie. Kiedy wszyscy dokonają już wyboru, ich zadaniem jest ustawienie się wobec wybranych osób tak, aby tworzyć z nimi trójkąt (względnie) równoboczny. Przez chwilę wszyscy zmieniają miejsca i odpowiednio się ustawiają. Osoba prowadząca upewnia się, że proces jest zakończony, następnie prosi jedną osobę o przesunięcie się w inne miejsce sali (np. o 1 metr) i prosi pozostałe o ponowne ustawienie się tak, by stworzyć z nimi trójkąt. Przez chwilę wszystkie (lub prawie wszystkie) osoby przemieszczają się. Kiedy proces się zakończy, osoba prowadząca pyta grupę:

- Co się wydarzyło?
- Z jakiego powodu wszystko się zmieniło?
- Co pokazuje to ćwiczenie?
- W jaki sposób to ćwiczenie można odnieść do sytuacji pandemii?

Jeżeli osobom uczestniczącym trudno będzie odpowiedzieć na to pytanie, warto je w tym wesprzeć (np. pokazując, że w dzisiejszym zglobalizowanym świecie jesteśmy bliżej siebie niż kiedykolwiek i jednocześnie bardzo od siebie zależni. Dlatego koronawirus, choć tak mały, mógł się szybko rozprzestrzenić, a kiedy to się stało wszystko w naszym świecie się zmieniło).

2

Pandemia i my

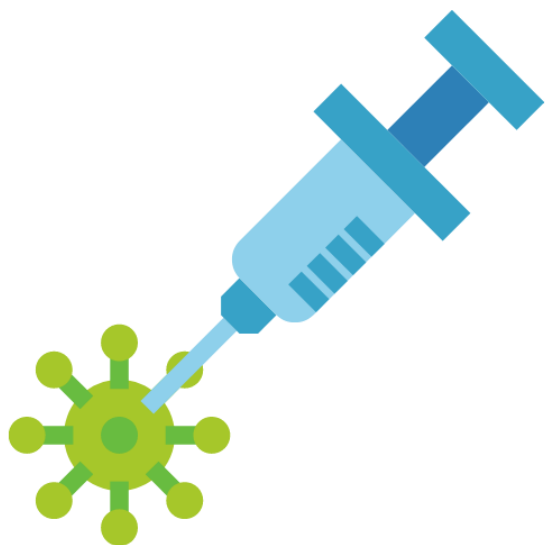
WPROWADZENIE DO TEMATU

Osoba prowadząca zachęca do przygotowania się do zajęć przez wyszukanie w książkach, w czasopiśmie, w posiadanych widokówkach, w Internecie itp. 2 obrazów/zdjęć. Jedno z nich ma pokazać to, z czym osobom uczestniczącym kojarzy się pandemia, a drugie to jak jej doświadczają (np. przez pryzmat emocji). Obrazy można zabrać na zajęcia jako wydruki lub jako grafiki zapisane w telefonie.

Na zajęciach osoba prowadząca zaprasza grupę do obejrzenia przyniesionych obrazów. Osoby pracują w parach lub trójkach, oglądają obrazy i rozmawiają o tym, co widzą i jakie emocje się z tym wiążą. Na forum osoba prowadząca może zadać następujące pytania:

- Jaka wizja pandemii wyłania się z obrazów?
- Co łączy te obrazy?
- Gdzie widzicie różnice?

Czy skojarzenia są powiązane z Waszym indywidualnym odbiorem pandemii? I jeśli tak, to w jaki sposób?

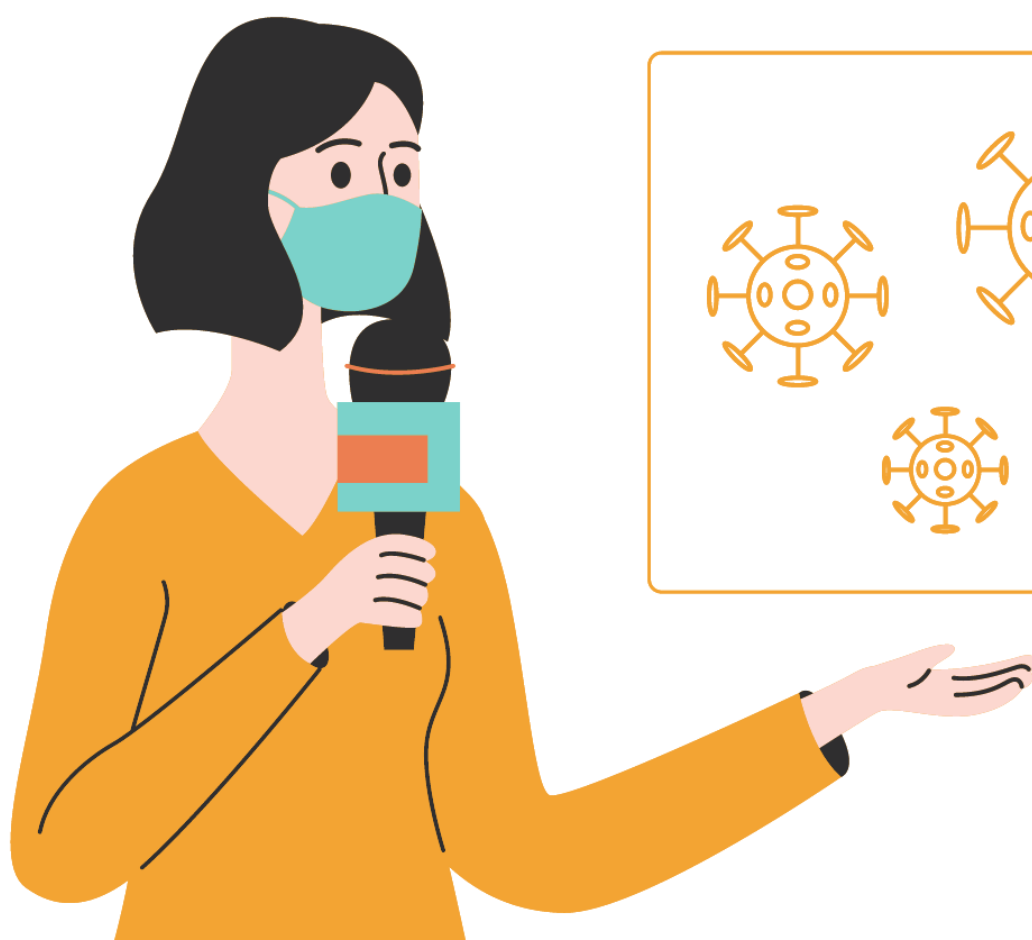
Warto tu też zachęcić osoby, by same zadały nurtujące je pytania i potem wspólnie z grupą poszukać odpowiedzi.

3 Siła pandemii SARS-CoV-2

MIGRACJE W MOJEJ RODZINIE

Osoba prowadząca pokazuje film i prosi osoby uczestniczące o krótką refleksję:
<https://www.youtube.com/watch?v=QGF-UNk3UdE>

- Runda jednego słowa: prośba do osób uczestniczących, aby podsumowały obejrzany film jednym słowem
- Co zobaczyliście?
- Jakie wrażenie to na was robi?

4 Pandemia

DZISIAJ I W PRZESZŁOŚCI

Osoba prowadząca proponuje pracę w mniejszych grupach. Każda z nich ma przeprowadzić mini badanie dotyczące różnych pandemii na przestrzeni dziejów ludzkości.

Proponowane zagadnienia badawcze:

- Czym była grypa “hiszpanka”? Jakie były jej przyczyny, ilu zabiła ludzi i w jaki sposób pojawiła się w różnych częściach świata?
- Czym był SARS z 2002 roku? Jakie były jego przyczyny, ilu zabił ludzi i z jakiego powodu pojawił się tylko na jednym kontynencie?

Grupy prezentują swoje odkrycia na forum. Osoby uczestniczące rozmawiają o tym, czego nowego się dowiedziały i które odkrycia je zaskoczyły.

Kolejnym zadaniem dla wszystkich grup jest sprawdzenie, z jakiego powodu grypa “hiszpanka” rozprzestrzeniła się szybciej niż SARS 2002, a Covid-19 szybciej niż “hiszpanka”. Grupy mają postawić jak najwięcej hipotez, niekoniecznie znaleźć odpowiedzi. Mogą też wygenerować kolejne pytania, które czasem więcej nas uczą, niż odpowiedzi.

4 Pandemia

DZISIAJ I W PRZESZŁOŚCI

Po zaprezentowaniu hipotez, osoba prowadząca dorzuca te elementy, których nie podała żadna z grup. Ważne, aby podkreślić, że grypa “hiszpanka” najprawdopodobniej została przeniesiona na inne kontynenty przez żołnierzy, którzy wracali z I WŚ - w ten sposób bardzo łatwo i szybko się rozprzestrzeniła. W przypadku SARS z 2002 roku udało się ograniczyć rozprzestrzenianie epidemii, ponieważ globalizacja na początku XXI wieku nie była jeszcze tak rozwinięta i mniej ludzi się przemieszczało, a zatem mniej było kanałów roznoszenia choroby i wirus nie wydostał się z Azji. W przypadku Covid19 tak szybkie przemieszczanie się ludzi między krajami i kontynentami w celach prywatnych, turystycznych i służbowych (w tym znacząco zwiększony ruch turystyczny z Chin - raport specjalny Global Destination Cities Index z 2019 r. pokazuje, że są one na drugim miejscu krajów, z których pochodzi największa liczba osób wyjeżdżających za granicę) spowodowało, że wirus bardzo szybko rozprzestrzenił się w innych częściach świata. Innymi słowy, globalizacja, bogacenie się ludzi i ich, jak pisze Olga Tokarczuk, “gorączkowa ruchliwość” jest także przyczyną (tak szybkiego) rozprzestrzeniania się Covid19.

Z drugiej strony w porównaniu z grypą “hiszpanką” łatwiej było sobie poradzić z koronawirusem i ograniczyć jego śmiertelność między innymi dzięki większej wiedzy o higienie, powszechnemu stosowaniu leków przeciwwirusowych oraz odkryciu i stosowaniu szczepionek.

5

Społeczne i indywidualne skutki pandemii (POZYTYWNE I NEGATYWNE)

Osoba prowadząca zaprasza do pracy w grupach pozwalającej dostrzec pozytywne i negatywne skutki pandemii na poziomie indywidualnym oraz społęcznym. Tabela z niektórymi ze skutków na róznych poziomach znajduje się poniżej.

Każda grupa może mieć jeden element (np. pozytywne skutki pandemii na poziomie indywidualnym) lub też jedno zagadnienie, na którym pracuje kompleksowo (skutki pandemii na poziomie społęcznym - pozytywne i wyzwania).

Po zakończeniu pracy grupy dzielą się odkryciami. Mogą też przygotować krótką (1-2 min.) prezentację, plakat informujący itp.

5

Społeczne i indywidualne skutki pandemii (POZYTYWNE I NEGATYWNE)

Co wniosła w moje życie pandemia?	<ul style="list-style-type: none"> • Dużo czasu na rozmowy z rodzicami • Więcej czasu w domu - coś, na co nie było wcześniej czasu • Mniej straconego czasu na dojazdy do szkoły • Nowe zainteresowania (gotowanie, pieczenie, sport...) • ...	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt dużo czasu z rodziną • Brak przestrzeni dla siebie - wszyscy byli przez jakiś czas w domu • Brak możliwości utrzymania relacji rówieśniczych • Nuda • ...
Jakie ważne konsekwencje społeczne przyniosła?	<ul style="list-style-type: none"> • Udoskonalenie elektronicznych narzędzi do komunikacji i przyspieszenie procesów digitalizacji • Nowe możliwości kontaktu z ludźmi • Nowe możliwości pracy, nie tylko przy biurku w biurze • Refleksja nad masowym przemieszczaniem się (choć to już jest nieaktualne) • ...	<ul style="list-style-type: none"> • Przeciężenie sektora zdrowia • Kryzys ekonomiczny i przerwane łańcuchy dostaw • Zwiększone bezrobocie • Możliwy koniec tanich linii lotniczych • Rozwój nacjonalizmów • Rozwój populizmu • Zwiększona liczba fake newsów w przestrzeni medialnej • Choroby psychiczne i depresje • ...

Warto podkreślić, że oprócz postępu medycyny w radzeniu sobie z pandemią ważna była solidarność na poziomie krajów (ogólnoświatowa kwarantanna) oraz indywidualna, w tym chociażby noszenie maseczek, zachowanie kwarantanny czy unikanie zgromadzeń.

6

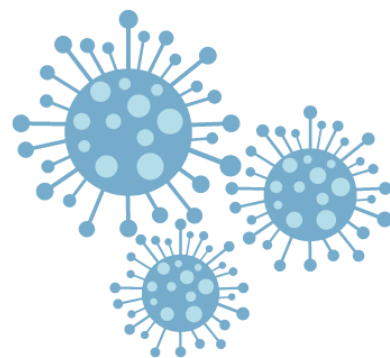
Przeciwdziałanie pandemii

NA POZIOMIE OGÓLNOEUROPEJSKIM

Osoba prowadząca pyta uczestniczki i uczestników zajęć, jakie pamiętają działania UE podejmowane w celu ograniczenia pandemii i przeciwdziałania jej skutkom (takie jak paszport covidowy czy wspólne europejskie zamówienie na szczepionki). Zapisuje to, co pojawia się w grupie na tablicy czy też na kartkach. Na koniec pokazuje slajd znajdujący się poniżej (lub wymienia rozwiązania znajdujące się na nim) i zaprasza do zastanowienia się nad zaletami i ryzykiem poszczególnych rozwiązań.

Osoby uczestniczące pracują w mniejszych grupach. Każda z nich wybiera jedno z rozwiązań (z tych zapisanych na kartkach czy też ze slajdu) i oraz to czy chce skoncentrować się na jego zaletach czy też na ryzyku, jakie może nieść:

- Grupy, które wybiorą zalety mogą przygotować krótką 1-2-minutową kampanię promocyjno-informacyjną pokazującą pozytywne aspekty i konsekwencje.
- Grupy, które zdecydują się na pokazanie ryzyka mogą przygotować krótką kampanię ostrzegającą przed możliwymi negatywnymi konsekwencjami.

6

Przeciwdziałanie pandemii

NA POZIOMIE OGÓLNOEUROPEJSKIM

Warto podsumować na forum, że choć wspólne działania nie są łatwe, to jednak warto je podejmować, bo indywidualne aktywności poszczególnych krajów mogą okazać się niewystarczające w sytuacji zagrożenia, które swoim zasięgiem obejmuje cały świat. Dobrym przykładem jest zamówienie szczepień - gdyby każdy kraj chciał robić to samodzielnie, to miałby małą siłę przebicia, którą daje tak duża (pod względem obszaru, liczby ludności i posiadanego budżetu) taka struktura, jaką jest Unia Europejska.

uruchomienie ogólnej klauzuli korekcyjnej, pozwalającej na zastosowanie wyjątkowego wsparcia polityki fiskalnej dla systemów opieki zdrowotnej, obywateli i przedsiębiorstw.

umożliwienie państwom członkowskim wykorzystanie pełnej elastyczności ram pomocy państwowej w celu ratowania miejsc pracy i przedsiębiorstw

#KORONAWIRUS

wsparcie badań naukowych nad szczepionkami, diagnostyką i metodami leczenia.

zabezpieczenie przepływu osób i dóbr na jednolitym rynku europejskim

wytyczne w sprawie strategii testowania i środków służących zatrzymaniu ekspansji koronawirusa

pomoc w repatriacji obywateli UE z zagranicy

zapewnienie płynności finansowej poprzez Inicjatywę inwestycyjną w odpowiedzi na koronawirusa oraz Europejski Fundusz Inwestycyjny

zapewnienie niezbędnych dostaw wyposażenia medycznego, poprzez zwiększenie produkcji w UE i wspólne zamówienia

COVID-19 DZIAŁANIA UE

Komisja Europejska

7

Źródła

PRZYDATNE DO ORGANIZACJI ZAJĘĆ

Źródła wiedzy:

- Strona internetowa Komisji Europejskiej:
https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/overview-commissions-response_pl

Źródła materiałów edukacyjnych:

- Marcin Gonera “Śmierć, modlitwa i rozpusta. Jak epidemie zmieniały życie ludzi?”
<https://podroze.onet.pl/ciekawe/smierc-modlitwa-i-rozpusta-jak-epidemie-zmienialy-zycie-ludzi/p3xz36r>
- Iwan Krastev “Nadeszło jutro Jak pandemia zmienia Europę”

